

CREATIE EN PATROONONTWERPEN

SE-N-SE TSO

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

VVKSO – BRUSSEL D/2013/7841/034
Vervangt D/2004/0279/048 vanaf 1 september 2013

Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs
Guimardstraat 1, 1040 Brussel

Inhoud

Algemeen deel	3
1 Inleiding en situering van het leerplan.....	3
2 Beginsituatie en instroom.....	4
3 Logisch studietraject	5
3.1 Tewerkstelling	5
3.2 Verder studeren.....	5
4 Christelijk mensbeeld.....	6
5 Opbouw en samenhang	7
5.1 Opbouw van het leerplan	7
5.2 Samenhang.....	7
6 Minimale materiële vereisten.....	8
6.1 Algemeen	8
6.2 Infrastructuur	8
6.3 Materiële en didactische uitrusting.....	8
7 Stage/werkplekieren.....	10
8 Bibliografie	11
8.1 Websites modesector.....	11
8.2 Boeken	11
Creatie	13
Materialenkennis	20
Modelontwikkeling	27

1 Inleiding en situering van het leerplan

In de sense-richting 'Creatie en patroonontwerpen' volgt de leerling een specialisatie tot 'creatieve patroonmaakster en modeliste-stiliste'. Dit is een specialisatie binnen het vakgebied mode, zodat de tewerkstellingsmogelijkheden verbreden en men meer kansen krijgt in de modesector.

Het is een creatieve opleiding waar men collecties zal creëren en ontwerpen zal omzetten in productieklare patronen.

De leerling zal vanuit diverse invalshoeken mogen creëren maar steeds voor concrete opdrachten en voor welbepaalde doelgroepen.

De aanpassing van dit leerplan volgt op de aanpassing van het leerplan 'Modespecialisatie en trendstudie'. Zo wordt het ook voor een aantal leerlingen uit dit derde leerjaar van de derde graad bso mogelijk om deze sense-richting aan te vatten.

De competenties uit het beroepscompetentieprofiel 'patronenmaakster' (competent fiche H241201) werden opgenomen.

Verder geeft dit leerplan voortaan de scholen een ruimere vrijheid in het leggen van eigen accenten, volgens de lokale situatie, instroom en tewerkstelling in de regio.

Bij modelontwikkeling wordt voortaan het onderscheid TV/PV/Stage door de school bepaald. In dit leerplan worden alle vakonderdelen geïntegreerd aangeboden.

De lessentabel voor deze studierichting is te raadplegen op de website van het VVKSO via www.vvkso.be > lessentabellen > 3de graad > tso > Secundair na Secundair > Creatie en patroonontwerpen.

2 Beginsituatie en instroom

De leerlingen die opteren voor het derde leerjaar van de derde graad tso 'Creatie en patroonontwerpen' hebben de derde graad tso 'Creatie en mode' of het derde leerjaar van de derde graad bso 'Modespecialisatie en trendstudie' gevolgd en bezitten het diploma secundair onderwijs.

De beginsituatie van deze beide groepen leerlingen is niet identiek. Dit kan echter geen belemmering vormen voor de realisatie van dit leerplan. Er werd met dit onderscheid rekening gehouden via mogelijkheden tot differentiatie en/of uitbreiding.

De leerlingen uit de derde graad tso Creatie en mode hebben reeds creaties ontworpen. Deze creaties werden uitgewerkt en gepresenteerd. Ze hebben ervaring met het tekenen van patronen en het werken met een CAD programma. Deze leerlingen hebben een basiskennis chemie en hebben al materialenonderzoek gedaan. Ze kennen de modewereld, maar deden nog geen stage in een modebedrijf.

De leerlingen uit 7 bso modespecialisatie en trendstudie hebben zich verdiept in styling en het uitwerken van modellen. Zij kennen hierdoor zeer goed de vereisten van een goed patroon. Ze hebben al aanpassingen aan patronen voorgesteld en hebben enige vaardigheid in het werken met een CAD programma. Ze zijn vertrouwd met het werken met soepele materialen en kennen de praktische eigenschappen ervan. Een chemische kennis hebben ze niet. Ze kennen het werkveld via de stages die ze liepen.

3 Logisch studietraject

3.1 Tewerkstelling

Deze sense-opleiding bouwt voort op de kennis die de leerlingen verworven hebben in de derde graad. Het is een specialisatie met een koppeling naar de arbeidsmarkt. Door het volgen van een sense-richting (en de erin opgenomen stages en contacten met bedrijven) hebben afgestudeerden een grotere kans op tewerkstelling en krijgen zij grotere troeven op de arbeidsmarkt. Men moet hieruit afleiden dat dit specialisatiejaar niet voorbereidt op het hoger onderwijs.

Mogelijkheden om in te stappen in de arbeidsmarkt zijn :

- Een bedrijf heeft een modeontwerper die de ontwerpen levert onder de vorm van schetsen. Hier zal de patronenmaakster een gesprek met de ontwerper aangaan om een juiste vertaling te kunnen maken van deze ontwerpen.
- Het bedrijf brengt regelmatig zijn eigen collectie uit maar heeft geen stilist. De patroonmaakster mag binnen welafgebakende contouren creëren. Zij dient rekening te houden met de stijl van het bedrijf, de doelgroep waarvoor men werkt, het machinepark enz.
- Een bepaalde doelgroep, bijvoorbeeld een productiehuis, een toneelgezelschap, een musicalproductie komt met ideeën naar het bedrijf om zijn modellen te laten ontwikkelen. Hier zal de patroonmaakster moeten verder gaan op die ideeën, eventueel met wat schetsen en/of foto's die de richting aangeven waarin gewerkt moet worden. Zij zal zelf verantwoordelijkheid dragen voor de creaties en nadien voor de patroonontwikkeling.
- Een modellenmaakster die zelfstandig patronen kan aanpassen.

3.2 Verder studeren

Een aantal leerlingen zullen na het volgen van deze Se-n-Se richting beter voorbereid zijn om verder te studeren. Mogelijke opleidingen die aansluiten bij de vooropleiding:

- PBA lerarenopleiding, mode
- PBA modetechnologie
- Meester in de beeldende kunst (modegericht; bv mode, textiel en kostuumontwerpen/juwelenontwerp)

4 Christelijk mensbeeld

Ons onderwijs streeft de vorming van de totale persoon na waarbij het christelijke mensbeeld centraal staat. Onderstaande waarden zijn dan ook altijd na te streven tijdens alle handelingen:

- respect voor de medemens;
- solidariteit;
- zorg voor milieu en leven;
- respectvol omgaan met eigen geloof, anders gelovigen en niet-gelovigen;
- vanuit eigen spiritualiteit omgaan met ethische problemen.

5 Opbouw en samenhang

5.1 Opbouw van het leerplan

Dit leerplan omvat drie onderdelen:

- Creatie
- Materialenkennis
- Modelontwikkeling

Tijdens de lessen **creatie** zal men in de inlevingsfase verschillende bronnen aanwenden om, in functie van een specifieke opdracht, tot een creatief ontwerp te komen. Daarna wordt verwacht dat men een vertaling maakt van de inspiratiebronnen naar een creatief ontwerp. Om bij het vormgeven tot een authentiek ontwerp te komen, wordt de creativiteit van de leerling optimaal aangesproken. Er wordt o.a. inspiratie gezocht in de natuur, kunst en cultuur voor beelddaspecten, technieken en materialen. Op die manier wordt beeldend vorm gegeven aan kleding en accessoires, waarbij vorm, kleur en materiaal op een sfeerbeeld en de doelgroep is afgestemd. De styling, dit wil zeggen het visueel aantrekkelijk maken van het concept, vindt eveneens in het vak creatie plaats

Tijdens de lessen **materialenkennis** verdiepen de leerlingen zich in een grondige en praktische kennis van textielmaterialen, zodat zij in staat zijn een gefundeerde keuze te maken voor de juiste materialen bij elk ontwerp.

Tijdens de lessen **modelontwikkeling** zoekt men naar de juiste vertaling van een ontwerp naar een patroon. Een opdracht wordt afgewerkt zo ver als nodig: soms wordt een patroon uitgewerkt tot aan een eerste goede vorm, terwijl men voor een andere opdracht het patroon ontwikkelt tot een productierijp geheel. Meestal zal de patroonopdracht na de patroonopstelling en het zoekwerk naar de afwerking eindigen. Interessante modelontwikkelingen worden in een proefweefsel uitgevoerd. Het is belangrijk dat de leerling zoveel mogelijk kansen krijgt om zo verschillend mogelijke patronen te tekenen. De verschillende vakonderdelen in de modelontwikkeling zoals vormgeving, digitale technieken, kwaliteitsbeheer en stages worden geïntegreerd aangeboden.

Gedurende de opleiding wordt veel aandacht besteed aan het probleemoplossend denken en werken. Vandaar dat de opgaven die de leerling krijgen best gedifferentieerd zijn. De opgedane kennis wordt dan doorgegeven aan de medeleerlingen. Diversiteit biedt meer kansen om oplossingen te bestuderen. Leerlingen kunnen dan in overlegmomenten komen tot verschillende oplossingen voor eenzelfde probleem.

5.2 Samenhang

De samenwerking tussen de leraren van de verschillende vakken moet optimaal verlopen. De leraren van de vakken **Creatie, Materialenkennis** en **Modelontwikkeling** overleggen regelmatig om concrete afspraken te maken in functie van de opdrachten die de leerlingen zullen uitvoeren. De leerling moet zijn opleiding ervaren als één geheel van opdrachten die leiden tot een specialisatie. Er wordt dus gewerkt vanuit totaalprojecten. Elke opdracht maakt deel uit van een groter geheel: dit kan een (jaar)thema zijn, een doelgroep, een groepsproject voor een opdrachtgever. Hiervoor wordt in elk vak en door elke leerling een bijdrage geleverd die de kwaliteit van het geheel versterkt.

6 Minimale materiële vereisten

6.1 Algemeen

Om de leerplandoelstellingen bij de leerlingen te realiseren dient de school minimaal de hierna beschreven infrastructuur, materiële en didactische uitrustingen ter beschikking te stellen, welke beantwoordt aan de reglementaire eisen op het vlak van veiligheid, gezondheid, hygiëne, ergonomie en milieu.

Dit alles is daarnaast aangepast aan de visie op leren die de school hanteert.

6.2 Infrastructuur

- HET VAKLOKAAL

Dit lokaal dient vooral ruim te zijn

- om de leerlingen voldoende bewegingsvrijheid te geven.
- om het gerealiseerde werk te presenteren.

De ruimte voor creatie en voor modelontwikkeling kan verenigd zijn in één groot lokaal. Indien dit afzonderlijke lokalen zijn, dan dienen deze vlakbij elkaar te liggen omdat geïntegreerd werken voorop staat. Vele facetten van materialenkennis kunnen eveneens in deze lokalen aan bod komen.

Voldoende licht, natuurlijk licht is gewenst.

Elektriciteitsvoorzieningen voor de aansluiting van apparatuur, toestellen en computers.

Internetmogelijkheid.

Een ruime wasbak met stromend water.

- DE BERGRUIMTE

om materialen, stoffen, paspoppen, tekenmaterialen en onafgewerkte werkstukken op te bergen, sluit aan bij het vaklokaal.

- ZONE voor afvalsortering en stockeren van nog bruikbare materialen
- EEN LABO indien men werkt aan de uitbreidingsdoelstellingen voor materialenonderzoek

6.3 Materiële en didactische uitrusting

In functie van een krachtige leeromgeving is het van belang dat onderstaand materieel beschikbaar is in het vaklokaal.

ALGEMEEN

- onderhoudsmiddelen en –producten
- mogelijkheden om afval efficiënt te sorteren volgens de richtlijnen van het plaatselijk bestuur
- specifieke zaken i.v.m. met veiligheid worden het beste overlegd met de preventieadviseur

SPECIFIEK

Het aantal keer dat bepaalde voorzieningen moeten aanwezig zijn, is afhankelijk van het aantal leerlingen. Er dient voldoende te zijn voor elke werkende leerling. Leerlingen zijn echter niet altijd tegelijkertijd met hetzelfde toestel bezig.

- grote werktafels met krasvrije en afwasbare bladbescherming, flexibel te schikken
- 1 of meerdere tafels waaraan ook staand kan gewerkt worden
- open rekken en wanden voor presentatie
- ruim bord + projectievlak, projectieapparatuur
- Computers voor leerlingen met aangepaste toepassingssoftware (digitaal tekenprogramma voor patronen)
- A3 printer, scanner
- klassieke en alternatieve materialen voor 2D en 3D beeldende opdrachten
- diverse soepele materialen, zowel voor gebruik, experiment als onderzoek
- klein werkmaterieel zoals nietpistool, klein gereedschap
- grote spiegel
- paspoppen
- patronenarchief/databank, al dan niet digitaal
- industriële éénnaaldstiksteekmachine (klasse 300)
- industriële overlockmachine (klasse 500)
- machine voor het automatisch maken van knoopsgaten (minimaal huishoudtype)
- strijktafel met universele strijkvorm met krachtige afzuig- en blaasinstallatie
- stoomstrijkijzers
- individuele stoomketel
- strijkplank
- Instelbare plakpers – persoppervlakte minimum 65cm/130cm
- actuele vakliteratuur, zowel voor creatie, vormgeving als materialenkennis

Er dient voldoende materiaal beschikbaar te zijn voor het bereiken van de doelstellingen. Omwille van de noodzaak van het werken met professionele en recente materialen en apparatuur, pleiten we voor de beschikbaarheid op school- eventueel tijdelijk door middel van huren of lenen, of beschikbaarheid op de externe stageplaatsen, externe opleidingscentra...

In functie van stage en/of werkplekleren verbinden de scholen er zich toe om zelf een inventarislijst in overleg met de meewerkende organisaties op te maken en ter beschikking te stellen als daarnaar door de overheid gevraagd wordt. Deze lijst wordt jaarlijks aangepast volgens de nieuwe noden en regelgeving.

7 Stage/werkplekleren

Naast vorming op school maakt de stage in deze studierichting deel uit van de opleiding.

De leerling krijgt de mogelijkheid om de op school aangeleerde kennis, vaardigheden en attitudes op de stageplaats in te oefenen en/of uit te breiden.

Het lerarenteam kan uit de leerplandoelstellingen de stagedoelstellingen selecteren.

De school is verantwoordelijk voor de organisatie van de stage.

De keuze is afhankelijk van de instellingen/bedrijven in de regio.

- De stages kunnen bij voorkeur doorgaan in de ontwerp- en patronenafdeling van een modebedrijf. Dit kan zijn bij een ontwerper, een confectiebedrijf, een theateratelier, ...
- Stageactiviteiten zijn afhankelijk van de stageplaats:
 - in de ontwerpafdeling kan de stagiair ervaren hoe een collectie ontstaat;
 - in de patroonafdeling kunnen deeltaken als praktische opdracht worden uitgevoerd;
 - bij de modellenmaakster kan onderzoekwerk naar techniek worden verricht.

Algemene stagedoelen :

- 1 Het leren toepassen van op school verworven kennis, vaardigheden en attitudes door het verrichten van taken in concrete arbeidssituaties. De kloof tussen de school en de realiteit overbruggen.
- 2 De persoonlijkheid van de leerling ontwikkelen: groei naar volwassenheid en zelfstandigheid stimuleren.
- 3 Het levenslang leren ervaren. Vanuit de praktijkervaring ontdekt de leerling dat hij een stevige basiskennis nodig heeft en deze zeker blijvend moet bijwerken.
- 4 De werking van een modebedrijf opvolgen en zoveel mogelijk inzicht opdoen over het toekomstig werkterrein.
- 5 Kennis maken met andere professionele computersystemen die gebruikt worden in een patroonafdeling.

De stage moet altijd gebeuren conform de omzendbrief betreffende leerlingenstages in het voltijds secundair onderwijs die u kan raadplegen via www.ond.vlaanderen.be/edulex > omzendbrieven > secundair onderwijs > stages.

8 Bibliografie

8.1 Websites modesector

www.IVOC.be, confectie & Textielverzorging in Opleiding.

www.modeonderwijs.be, info i.v.m. actualiteit, stagemogelijkheden, samenwerking met bedrijven ...

www.creamoda.be, beroepsorganisatie voor elke Belgische ondernemer actief in mode en kleding of confectie.

www.ffi.be, flanders' fashion institute + FlandersDC vzw voor creatieve starters en ondernemers.

www.modeunie.be, organisatie van de zelfstandige modedetailhandel + maandelijkse elektronische nieuwsbrief.

www.vakbladkleurenstijl.nl, hair, make-up and fashion : gratis maandelijkse elektronische nieuwsbrief.

www.etitex.be: Etitex-ginetex België : de nationale vereniging voor textieletikettering.

www.detex.nl: Nederlandse opleider in de modebranche.

8.2 Boeken

Armstrong H.J., PATTERNMAKING FOR FASHION DESIGN,
Pearson Education. 5de editie 2009, ISBN 978013612480.

Armsrong J. & Armstron W., FASHION DESIGN DRAWING COURSE, principles, practice and techniques : the ultimate handbook for aspiring fashion designers,
Thomas en Hudson, 2012, ISBN 9780500289853.

Baugh G., TEXTIELGIDS VOOR MODEONTWERPERS,
Librero, Nederland, 2012, ISBN 9789089981813.

Brunel Ch., THE T-SHIRT BOOK,
Assouline Publishing, 2002, ISBN 2843233461.

Drudi E. & Paci T., FIGURE DRAWING FOR FASHION DESIGN,
the pepin press Amsterdam, 2012, ISBN 9789054961505.

Edeiza Nebreda L., TOONAANGEVENDE MODEONTWERPERS, spraakmakende creaties van 's werelds beste designers, Librero Nederland, 2012, ISBN 9789089981639.

Edmonds J., FROM PRINT TO STITCH,
Search Press Kent, 2011, ISBN 9781844484591.

Fernandez A. & Martin Roig G., MODETEKENEN,
Tirion uitgevers, 2008, ISBN 9789043911740.

Fisher A., FASHION DESIGN? ACHTERGROND EN TECHNIEK, patroonsnijden, textiel-en stofkennis, naaitechnieken, vorm en volume, stofverwerking,
Tirion uitgevers, 2009, ISBN 9789043912723.

Hopkins J., FASHION DESIGN, MODETEKENEN, basisprincipes, technieken en materialen, studies en inspiratie, Tirion Uitgevers, 2010, ISBN 9789043913737.

Jones D., DUMONTS KLEINE MODELEXICON,
Rebo-international, 2008, ISBN 9789036620338.

Jones T. & Mair A., FASHION NOW, 150 toonaangevende modeontwerpers,
Täshen Köln, ISBN 9783822826308.

- Mors L.**, PATROONTEKENEN EN NAAITECHNIEKEN,
Tirion uitgevers, 2011, ISBN 9789021338606.
- Nakamichi T.**, PATTERN MAGIC 1, 2 & 3(stretch fabrics)
Laurence King Publishing, 2010 & 2011, ISBN 9781856697057 en 9781856697064 en
9781856698276
- Owen W. & Aldridge J.**, STYLE YOURSELF, met inspirerende foto's en stylingtips van 's werelds
bekendste fashionbloggers,
Blossombrooks, 2012, ISBN 9789020679205.
- Racinet A.**, THE COSTUME HISTORY, from ancient times to the 19th century,
Taschen Köln, 2011, ISBN 9783836510271.
- Riegelman N.** 9HEADS a guide to drawing fashion
Prentice Hall 2006 ISBN 9780132238441
- Riegelman N.** COLORS FOR MODERN FASHION
Prentice Hall 2006 ISBN 9780132300315
- Seeling Ch.**, MODE, DE EEUW VAN DE ONTWERPERS 1900-1999,
Könemann, 2000, ISBN 9783829029827.
- Yanagisawa M.**, FASHION LOOK: DESIGN AND ILLUSTRATION COLLECTION,
Graphic Sha Pub Co., 1992, ISBN 9784766106718.

CREATIE- EN PATROONONTWERPEN

DERDE GRAAD TSO DERDE LEERJAAR

Creatie

Inhoud

1	Specifieke beginsituatie	15
2	Algemene doelstellingen van creatie.....	15
3	Algemene pedagogisch-didactische wenken	16
4	Leerplandoelstellingen	17

1 Specifieke beginsituatie

De leerlingen die uit tso Creatie en mode komen, leerden vanuit een opgegeven thema een modisch werkstuk creëren of een ontwerp maken in functie van een doelgroep of een probleemstelling. Zij leerden inspiratie opdoen door componenten te bestuderen uit de natuur, kunst en cultuur. De kostuumgeschiedenis en modeontwerpers vormden een belangrijk deel in deze inspiratiebron. De leerlingen zijn reeds vertrouwd met beeldende technieken en middelen om een ontwerp zo origineel mogelijk voor te stellen. Ze beheersen reeds de methode om een idee via een creatief ontwikkelingsproces gestalte te geven. Om deze ontwerpen voor te stellen maakten zij gebruik van diverse presentatietechnieken. Na de verschillende stappen van het creatieproces te hebben doorlopen, werd in een vakoverschrijdend moment het totaalconcept voorgesteld via o.a. portfolio, modeshow, projectie, prototype, verwerkingen van multimedia, Powerpoint-presentatie

Leerlingen uit een bso studierichting informeerden zich over de huidige modetrends en hun inspiratiebronnen. Modellen, vaak uit de moderealiserende, werden bestudeerd en omgezet in een modetekening die als communicatiemiddel werd gebruikt tussen klant en uitvoerder. Het stylen van een model gebeurde door het te plaatsen in een bepaalde sfeer of context, door middel van sfeerbeelden, blikvangers, etalages en waar nodig werd gebruik gemaakt van ICT. De kleurenleer werd uitgediept en verwerkt in functie van mode en verkoop. De leerlingen uit modespecialisatie en trendstudie hebben zich verdiept in de styling, modetrends en collecties. Zij kennen, als modellenmaakster, als geen ander, het belang van een goed patroon en bijbehorend technisch dossier.

2 Algemene doelstellingen van creatie

De leerlingen:

- 1 leren zich op uiteenlopende manieren en om diverse redenen te informeren, ontwikkelen een kritische kijk op het grote informatieaanbod;
- 2 maken gebruik van nieuwe technologieën in de verschillende fasen van het creatie- en presentatieproces;
- 3 visualiseren hun ideeën in authentieke producten, rekening houdend met de rationaliteit;
- 4 werken door de creatieve expressie aan de eigen identiteit en aan attitudes zoals zelfvertrouwen, verantwoordelijkheidszin, zin voor samenleving en andere;
- 5 dragen constructief bij als individu in het groepsproces;
- 6 streven naar een modebewuste en persoonlijke uitstraling.

3 Algemene pedagogisch-didactische wenken

Het spreekt vanzelf dat de ingeslagen weg van de eigen aanpak en begeleiding gestart in de tweede graad verder gevolgd wordt. De leraar **Creatie** zal de jongeren blijven stimuleren tot persoonlijke creaties door een sfeer te creëren waarin de jongeren zich optimaal beeldend kunnen uitdrukken. Hierbij zal hij moeten steunen op zijn professionaliteit en creativiteit. Daar waar nodig en bruikbaar is zal hij/zij ICT als ondersteuning aanwenden.

Voor leerlingen vanuit bso zal meer begeleiding noodzakelijk zijn.

In **Creatie** kan een goed klimaat geschapen worden om dieper in te gaan op de zingeving van het bestaan. Jongeren worden geconfronteerd met natuur en cultuur als inspiratiebron voor beeldende opdrachten. Het observeren van deze natuur brengt inzicht in haar groeikracht, haar structuur en ordening. Ze leidt tot verwondering en bewondering en tot een zuivere esthetische beleving. In het beeldend werk tonen ze aan de anderen wie ze zijn, wat hen bezig houdt, in een eerlijke, open houding tegenover de mens, de natuur, de wereld om hen heen.

Tijdens het creatief proces wordt het werkstuk dat groeit onder de handen van de leerling, voortdurend geëvalueerd, zowel naar vorm als naar inhoud. Er worden waarden toegevoegd en nieuwe waarden ontdekt. Vanuit een breed creatief denken worden rationaliteit, duurzaamheid en verantwoordelijkheidszin mee opgenomen. Er wordt uiteindelijk altijd voor een opdrachtgever gewerkt.

Het actuele modebeeld, de opdracht en de doelgroep bepalen de concepten die ontwikkeld worden, waarvan in de lessen **Modelontwikkeling** een patroon zal worden gezocht. De samenwerking met de collega's van dit vak blijft hierbij noodzakelijk. Vanuit de visie dat creatie en proces is, kan meerdere keren teruggekeerd worden naar de visieontwikkeling, tijdens het uitwerken van de creatie. Creaties kunnen worden verfijnd of bijgesteld ten gevolge van de evaluatie van een patroon of model.

Het werk van de leerlingen kan gepresenteerd worden in het vaklokaal. Verder kan een beroep gedaan worden op de vele presentatiemogelijkheden die een school biedt. Er kan eventueel ook een beroep gedaan worden op de schoolomgeving.

Aangezien er steeds een samenhang is met de lessen modelontwikkeling en materialenkennis wordt de leerlijn bepaald in samenspraak met de vakgroep.

4 Leerplandoelstellingen

Voor de scholen die meer dan 4u Creatie kiezen, zijn uitbreidingsdoelstellingen (U) opgenomen.

LEERPLANDOELSTELLINGEN	ONDERSTEUNENDE LEERINHOUDEN
1 Informatie in verband met modetrends via diverse kanalen verwerven. D.w.z. gericht raadplegen van informatiebronnen en deze kritisch verwerken.	<ul style="list-style-type: none"> • Informatie zoals: <ul style="list-style-type: none"> - modetendensen gekleurd door maatschappelijke en culturele ontwikkelingen en economische evoluties - kostuumgeschiedenis - ... • Mogelijke kanalen (keuze uit): <ul style="list-style-type: none"> - modebeurzen - vakbladen - internet - modehuizen/ontwerpers - trendsetters - documentaires - e.a.
2 De informatie gebruiken als inspiratie in de inlevingsfase van een project/opdracht.	
3 Het ontstaan van een collectie situeren.	<ul style="list-style-type: none"> • inspiratiebron
4 De opbouw van collecties van enkele ontwerpers met elkaar vergelijken.	<ul style="list-style-type: none"> • doelgroep • tijd/budget
5 Principes van kleur en stijl toepassen binnen de creatie- en presentatiefase.	<ul style="list-style-type: none"> • styling: <ul style="list-style-type: none"> - figuuranalyse, - silhouet, - kleurentypes, - stijltypes • minder courante voorbeelden van styling (U)
6 Creatief omgaan met het verwerken van de inspiratiebronnen naar een nieuw beeld.	<ul style="list-style-type: none"> • 2D en 3D vormgeving • vertaling van visie • mogelijke technieken: <ul style="list-style-type: none"> - mouleren, - draperen, - schetsen, - boetseren

	<ul style="list-style-type: none"> - e.a....
<p>7 Gebruik maken van minstens één grafisch programma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • een actueel grafisch programma zoals Photoshop/Illustrator/Indesign ... • digitale beeldvorming
<p>8 Fotografische en filmische basistechnieken en begrippen aanwenden. (U)</p>	
<p>9 Vastzetten van de opgedane ideeën:</p> <p>a. gericht kijken naar de beeldaspecten en er de nodige informatie uithalen voor de eigen creaties;</p> <p>b. weten dat de beeldaspecten de vormgeving bepaald hebben;</p> <p>c. vaststellen dat materiaal en techniek de vormgeving kunnen bepalen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beeldaspecten: <ul style="list-style-type: none"> - vorm: compositie, harmonie, ordening, organisch-geometrisch, statisch-dynamisch, ritmisch-chaotisch ... - kleur, toon, tint, contrast, transparant ... - verhoudingen, relaties - structuur, oppervlaktetextuur ... - evenwicht, ritme, beweging, richting ... - materialen: papier, karton, plastic, rubber, metaal, hout, organisch materiaal en andere vindmaterialen - technieken: schets- en schildertechnieken, collage- en assemblagetechnieken, ruimtelijke technieken, inkerven, doorboren, splitsen, uithollen, verbinden, knopen
<p>10 In functie van een doelgroep of een specifieke opdracht:</p> <p>a. 1 stuk en/of een collectie ontwerpen;</p> <p>b. een ontwerp bedenken en/of uitwerken;</p> <p>c. de verschillende creaties op mekaar afstemmen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doelgroep: <ul style="list-style-type: none"> - man-vrouw-kind - leeftijd - gelegenheid - prijsklasse • Collectie: <ul style="list-style-type: none"> - ≠ modellen binnen hetzelfde thema - modelvariaties binnen dezelfde lijnvorm • Tijdsparing • Twee- of driedimensionaal
<p>11 Ontwerpen van aangepaste accessoires bij de collectie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Enkele mogelijkheden: hoeden, handtassen, juwelen, ceintuurs ...
<p>12 Ontwerpen van een collectie accessoires. (U)</p>	
<p>13 Vertaling van een creatief ontwerp naar een vlaktekening, manueel en/of digitaal.</p>	
<p>14 Ontwerpen verduidelijken met detailgegevens.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Keuzemogelijkheden: <ul style="list-style-type: none"> - tekening

	<ul style="list-style-type: none"> - tekst - schets - foto - materiaalstaal e.a.
15 In overleg met de betrokken partijen de opdracht/collectie bespreken.	<ul style="list-style-type: none"> • Vakterminologie • communicatietechnieken
16 Onderzoeken van en experimenteren met materiaal en techniek.	<ul style="list-style-type: none"> • Technieken: bv. knopen, schilderen, vervilten, stikken, ... • Voorbeeld/staal • Technische fiche • Archief opbouwen • Experimentele technieken (U)
17 Een verantwoorde keuze maken uit gekende en nieuwe materialen en technieken.	
18 De collectie op een eigentijdse manier voorstellen.	<ul style="list-style-type: none"> • Multimedia • Folder • Etalage • Affiche, trendplaat • Presentatie • Show (U) ...
19 Ontwikkelen van ruimtelijk werk in functie van een presentatie. (U)	<ul style="list-style-type: none"> • bv. installatie, tentoonstelling van eigen werk, workshop op locatie

PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

- 1** Leerlingen die uit tso komen, hebben hieromtrent een heel andere achtergrond dan leerlingen uit bso. Gedifferentieerd werken zal hier nodig zijn. Tso-leerlingen kunnen hier al sneller zelfstandig aan de slag.
Leerlingen worden ertoe gemotiveerd om alert te zijn voor nieuws uit de wereld van mode en lifestyle.
- 6** Leerlingen krijgen de kans om met hun eigen creativiteit en technieken te werken. Wanneer ze met nieuwe of actuele middelen willen aan de slag gaan dan wordt dit niet afgeremd.
- 7** Een grafisch programma gebruiken kan zowel in de inspiratiefase, de verwerkingsfase als de presentatiefase.
- 13** Bij het maken van tekeningen rekening houden met de verschillende instroom. De verschillen tussen bv. ontwerptekening, presentatietekening, vlaktekening bespreken.
- 16-17** Meermaals kan er samengewerkt worden met leraar materialenkennis, voor wat de eigenschappen van de stoffen zijn bij de verwerking, eventuele moeilijkheden en/of beperkingen van stoffen.
- 19** Bij de zoektocht naar een passende locatie, naar de meest geschikte presentatiemogelijkheden, kan beroep gedaan worden op het creatief en oplossingsgericht denkvermogen van de leerling.

CREATIE- EN PATROONONTWERPEN

DERDE GRAAD TSO DERDE LEERJAAR

Materialenkennis

Inhoud

1	Specifieke beginsituatie	22
2	Algemene doelstellingen van materialenkennis	22
3	Algemene pedagogisch-didactische wenken	22
4	Leerplandoelstellingen	23

1 Specifieke beginsituatie

De leerlingen die in de derde graad de studierichting tso Creatie en Mode gevolgd hebben, bezitten voldoende basiskennis chemie die ze kunnen toepassen bij het onderzoek van textielmateriaal. Voor hen zijn de uitbreidingsdoelstellingen bedoeld. Dit is niet het geval voor leerlingen die uit het derde leerjaar van de derde graad bso komen. Deze leerlingen hebben wel al een ruime ervaring met het werken met diverse soepele materialen.

2 Algemene doelstellingen van materialenkennis

- 1 Een gefundeerde keuze te maken uit klassieke en nieuwe materialen door een grondige praktische kennis van textielmaterialen.
- 2 Het praktische met het esthetische verzoenen bij het kiezen van het geschikte materiaal voor een kledingstuk of confectieartikel.
- 3 Kritisch zijn ten opzichte van de door reclame voorgestelde kwaliteit.
- 4 Oog hebben voor milieu- en veiligheidsaspecten bij het omgaan met textielmateriaal.

3 Algemene pedagogisch-didactische wenken

Bij het vastleggen van de te bestuderen materialen wordt door de leraar van het vak **Materialenkennis** regelmatig overleg gepleegd met de leraars van de vakken **Creatie en Modelontwikkeling**.

De leerlingen die de studierichting SO **Creatie en mode** gevolgd hebben bezitten voldoende voorkennis op het vlak van chemie. Met deze leerlingen kunnen de uitbreidingsdoelstellingen via laboratoriumonderzoek worden gerealiseerd.

De leerlingen die doorstromen vanuit 7bso Modespecialisatie en trendstudie (of Mode-Verkoop) hebben geen voorkennis chemie. Voor hen komt er een beperkt hoofdstuk grondstoffenonderzoek.

De studie van textielmateriaal kan in tabelvorm opgebouwd worden, zodat de leerlingen het verband leren inzien tussen aard, eigenschappen en functies van textielmateriaal.

De lessen met laboratoriumoefeningen gaan door in een aangepast en degelijk uitgerust lokaal.

Voor elke laboratoriumoefening raadplegen de leerlingen tabellen met P- en H- zinnen en houden hier rekening mee. Steeds nagaan of de gevaarsymbolen door de leerlingen gekend zijn.

Van elke laboratoriumoefening wordt er door de leerlingen een verslag gemaakt door het invullen van rubrieken op het instructieblad.

Voor het omgaan met chemicaliën : <http://onderwijs-opleiding.kvcv.be/COS.pdf>

“De COS-brochure is ontwikkeld om adviezen te verschaffen m.b.t. gebruik van (chemische) stoffen in schoolpractica. De versie van 2009 is de laatste en dus meest recente COS-brochure. Deze adviezen blijven nog steeds geldig.”

Bij bezoek aan stoffenbeurzen/winkels kunnen leerlingen gestimuleerd worden zich te informeren naar de samenstelling en eigenschappen van de aangeboden materialen.

4 Leerplandoelstellingen

4.1 Textielvezels en materiaaleigenschappen

LEERPLANDOELSTELLINGEN	Ondersteunende LEERINHOUDEN
<p>1 Eigenschappen van textielvezels in relatie brengen met:</p> <ul style="list-style-type: none">- samenstelling;- structuur;- draagcomfort;- uitvoeringsmogelijkheden;- onderhoud;- duurzaamheid;- bewerking(U).	<ul style="list-style-type: none">• Afkomst van natuurlijke vezels• grondstoffen en productie van kunstmatige vezels• Vezeltabel• Etikettering/symbolen en pictogrammen (bv. Etitextabel)• Wassen/drogen/strijken• duurzaamheidsaspecten door al dan niet intensief gebruik• ecologische duurzaamheidsaspecten
<p>2 Het nut van het combineren van vezelsoorten verwoorden en met talrijke voorbeelden illustreren.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Mengvormen van vezelsoorten
<p>3 Specifieke eigenschappen van enkele materialen voor niet-kleding linken aan de eigenschappen van de textielvezels a.d.h.v. enkele voorbeelden.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bv. huishoudtextiel, interieurtextiel, outdoorproducten ...
<p>4 De techniciteit van verven, bedrukken, coaten... bespreken a.d.h.v. enkele voorbeelden. (U)</p>	

4.2 Nieuwe textielmaterialen

LEERPLANDOELSTELLINGEN	Ondersteunende LEERINHOUDEN
<p>5 Membranen, microvezels en elastische vezels omschrijven en hun gebruik als textielmateriaal aan de hand van voorbeelden illustreren.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Membranen• Microvezels• Elastische vezels• verschillende doeleinden : sport/outdoor/werk/veiligheid/lingerie/ondergoed/...• duurzaamheid
<p>6 Enkele nieuwe functies en eigenschappen van supermaterialen met voorbeelden illustreren.</p>	

<p>7 Specifieke eigenschappen van enkele nieuwe textielmaterialen voor niet-kledingfuncties linken aan de eigenschappen van de textielvezel aan de hand van enkele voorbeelden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • actualiteit rond nieuwe mogelijkheden
<p>8 Marktevoluties volgen en de relatie tussen de aard van de nieuwe textielmaterialen en hun functie leggen.</p>	

4.3 Laboratoriumoefeningen

4.3.1 Grondstoffenonderzoek

LEERPLANDOELSTELLINGEN	Ondersteunende LEERINHOUDEN
<p>9 Eenvoudig onderzoek uitvoeren op enkele materialen, hierover rapporteren, besluiten formuleren en deze vergelijken met gegevens bekomen via etiketten en via reclame over deze materialen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rubrieken op instructieblad • klassieke materialen • nieuwe materialen
<p>10 Een eerste classificatie van vezels maken met behulp van de brandproef.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • brandbaarheid • kleur geur en assen
<p>11 Vezellengte en vezelstructuur onderzoeken met behulp van een microscoop.</p>	
<p>12 Verschillende weefsels en draadsoorten testen op hun oplosbaarheid in organische solventen zoals bv. aceton/ethanol.</p>	

4.3.2 Textielonderzoek met nadruk op nieuwe materialen(U)

LEERPLANDOELSTELLINGEN	Ondersteunende LEERINHOUDEN
<p>13 Het waterafdruppelend vermogen aantonen.</p>	
<p>14 Waterdichtheid testen.</p>	
<p>15 Waterdampdoorlaatbaarheid aantonen.</p>	
<p>16 Vocht opnemend vermogen onderzoeken.</p>	
<p>17 Elasticiteit van de verschillende materialen vergelijken en de duurzaamheid ervan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Klassieke vezels en microvezels

18 Eigenschappen van leder onderzoeken.	
19 Behandelingsproducten voor leder- en textielwaren onderzoeken.	
20 Fijnheid van vezels vergelijken.	
21 Kleurechtheid t.o.v. water, licht en wrijving onderzoeken.	
22 Treksterkte, naadschuifweerstand en scheurweerstand onderzoeken.	
23 De term 'pilling' leren kennen.	

PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

- 1 De eigenschappen kunnen onderzocht worden a.d.h.v. laboratoriumonderzoeken (zie 4.3). Dit is afhankelijk van de instroom van de leerlingen en de materiële mogelijkheden van de school.
- 1 Duurzaamheid: hier komen verschillende aspecten van duurzaamheid aan bod. Enerzijds de duur van de bruikbaarheid in oorspronkelijke staat en in verminderde staat door gebruik. Anderzijds de duurzaamheid naar ecologische aspecten, zowel bij de productie, verwerking en recyclage van de materialen. (bv. ook biotextiel).
- 2 De combinatie van de natuurlijke vezel met de kunstvezel wordt aan de hand van meerdere voorbeelden besproken.
- 5 Ook bij de nieuwe materialen de beide duurzaamheidsaspecten aan bod laten komen.
- 5 De verbeterde eigenschappen van nieuwe cellulosevezels (tweede en derde generatie) worden besproken.
Voorbeelden van biotextiel, van verhogen van het draagcomfort, van onderhoudsvriendelijk gebruik, van esthetisch textiel, textielmateriaal tegen weersomstandigheden en voorbeelden in verband met sportbeoefening en veiligheid kunnen gegeven worden.
- 9 Het grondstoffenonderzoek is door de leerlingen met een tso Creatie en modeachtergrond gekend. Eventueel kunnen hier vrijstellingen gegeven worden en kan men zich concentreren op de uitbreidingsdoelstellingen.
- 9 Voor de instromers uit bso bevatten deze doelstellingen (grondstoffenonderzoek) de basis. Deze leerlingen zijn wellicht nog nooit in contact gekomen met labo-onderzoek. Het is dan ook niet de bedoeling dat hier chemische kennis wordt bijgewerkt. Wel dat ze kennismaken met enkele eenvoudige onderzoeksmethodes.
Is er geen labo beschikbaar voor dit grondstoffenonderzoek, dan kan een afspraak gemaakt worden met een andere afdeling binnen de school, een naburige school, een hogeschool of een bedrijf in de buurt. De meeste testjes kunnen ook buiten een laboratorium uitgevoerd worden. Hierbij steeds de preventiecoördinator raadplegen i.v.m. de veiligheid.
- 13-23 Voor deze uitbreidingsdoelstellingen is een labo vereist.
De opdrachten worden in samenspraak met de leraars van de vakken Creatie en Modelontwikkeling gegeven.
De onderzoeksmethodes toegepast op klassieke materialen kunnen hier opnieuw gebruikt worden.
Het is niet de bedoeling dat men blijft bij een herhaling van de reeds onderzochte materialen en toepassingen uit de derde graad. Om uitdagende lessen te geven voor de leerlingen gaat men verder en doet men hiervoor beroep op de reeds opgedane kennis en vaardigheden uit de derde graad.

Een bedrijfs- of labobezoek waarbij enkele van deze onderzoeken gedemonstreerd worden is ten zeerste aanbevolen.

- 15** Voor waterdampdoorlaatbaarheid zijn twee methodes van belang. In samenspraak met het tweede jaar van de derde graad Creatie en Mode nu de andere methode bekijken.

CREATIE- EN PATROONONTWERPEN

DERDE GRAAD TSO DERDE LEERJAAR

Modelontwikkeling

Inhoud

1	Specifieke beginsituatie	29
2	Algemene doelstellingen	29
3	Algemene pedagogisch-didactische wenken	30
4	Leerplandoelstellingen	30

1 Specifieke beginsituatie

De leerling uit het 2de leerjaar van de 3de graad tso 'Creatie en mode' heeft:

- leren werken met basispatronen voor verschillende conformaties;
- vaardigheid om een creatief ontwerp om te zetten in een patroon;
- vaardigheid bij het werken met een CAD-programma;
- de basisregels van het graderen reeds toegepast;
- met de basisprincipes van arbeidsstudie, door het opmaken van het fabricagedossier, kennisgemaakt;
- gewerkt aan vakgerichte attitudes.

De leerling uit het 3de leerjaar van de 3de graad bso Modespecialisatie en trendstudie heeft :

- leren werken met basispatronen voor verschillende conformaties;
- enige vaardigheid in het werken met een CAD-programma;
- de basisregels van het graderen reeds toegepast;
- enige vaardigheid om een modelpatroon aan te passen;
- gewerkt aan vakgerichte attitudes.
- kennen het belang van een goed patroon en bijhorend technisch dossier

De leerlingen uit het 2de leerjaar van de 3de graad TSO 'Creatie en mode' zijn nog maar weinig in contact gekomen met het modebedrijf. Mogelijks hebben ze een confectiebedrijf of atelier van een modeontwerper bezocht. Misschien maakten ze kennis met het werkveld via gastsprekers of film. Maar eigenlijk is de confrontatie met het werkveld tot nu toe erg beperkt gebleven.

De leerlingen die echter uit het 3de jaar van de 3de graad BSO 'Modespecialisatie en trendstudie' komen hebben stage gelopen in een modebedrijf.

2 Algemene doelstellingen

- 1 Elk ontwerp vertalen naar een patroon, volgens de eisen van de opdrachtgever
- 2 Met het verschil tussen een twee- en driedimensionale vorm rekening houden.
- 3 De nodige werkdocumenten opmaken in functie van het organiseren van het werk volgens de eisen van de opdrachtgever.
- 4 Vakgerichte attitudes verder ontwikkelen: accuratesse/kwaliteitsbewustzijn, vindingrijkheid, veiligheids-, milieu- en gezondheidsbewustzijn, zelfstandigheid, kostenbewustzijn ...

3 Algemene pedagogisch-didactische wenken

- Door te werken met totaalprojecten worden de vakken **creatie** en **materialenkennis** mee geïntegreerd.
- Een casestudy kan binnen dit specialisatiejaar als volgt worden omschreven: “Vanuit een eigen ontworpen collectie de volledige patroonstudie uitwerken met de daarbij horende documenten”. Deze kunnen bezorgd worden aan een productiebedrijf of aan een ander leerjaar mode voor uitvoering.
- Vanuit een bedrijf bestaande modellen aanpassen, de overeenkomstige patronen ontwerpen en uittesten. De productierijpe patronen kunnen aan het bedrijf aangeboden worden.
- Opdrachten worden ook dikwijls gelinkt aan een speciaal project binnen of buiten de school, bijvoorbeeld voor een modeontwerper, een theatergezelschap, een toneelopvoering ...
- De vormgevingsstudies zullen enerzijds meer klassieke patroonstudies zijn bijvoorbeeld als aanvulling op wat men al zag in de tweede en derde graad. Anderzijds zullen ze van creatieve ontwerpen patronen maken.
- Meestal is het eindpunt een studie in proefmateriaal. Enkele keren per jaar kan een prototype ook uitgewerkt worden in het gekozen weefsel.

4 Leerplandoelstellingen

LEERPLANDOELSTELLINGEN	ONDERSTEUNENDE LEERINHOUDEN
1 Een grondige analyse van het ontwerp maken.	<ul style="list-style-type: none"> • Verhoudingen • Lijn • Details
2 Bestaande patronen opzoeken in een archief/databank.	<ul style="list-style-type: none"> • Databank • Archiefpatroon: <ul style="list-style-type: none"> - basispatroon - lijnpatroon - modelpatroon
3 Het uitgangspunt patroonopstelling bepalen.	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijke opties: <ul style="list-style-type: none"> - vanuit archiefpatroon - opbouw lijnpatroon - vorm via paspop
4 Een bestaand patroon kiezen en verantwoorden in functie van de creatie, opdracht, project of persoon.	
5 Basis- of lijnpatroon omvormen tot een modelpatroon.	<ul style="list-style-type: none"> • Maten • Model • Verhoudingen

<p>6 Patronen van onderdelen en details zelfstandig opbouwen in functie van creatie, opdracht, project of persoon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mouwen • Kragen • Zakken • Sluitingen • Kappen
<p>7 Een vorm zoeken op paspop of persoon in functie van de creatie, opdracht, project of persoon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse papiersoorten • Diverse stofsoorten • 3D technieken
<p>8 Een gezochte vorm plat brengen en verwerken tot een juist patroon.</p> <p>a naar de individuele maat van de klant</p> <p>b naar een algemene basismaat (conform de matentabel)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Maten klant • Matentabellen • Van drie- tweedimensionaal
<p>9 Patroononderdelen onderling controleren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Naadlengten • Toegiften • Steunpunten • Vormen
<p>10 De nodige documenten voor de realisatie van het proefmodel/prototype opstellen en bijeenbrengen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Diverse mogelijkheden dossieropmaak • Relevante softwareprogramma's • Websites
<p>11 Realisatie van het proefmodel/prototype opvolgen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Communicatieregels (mondeling/schriftelijk) • Vakterminologie • Opmaak verslag
<p>12 Het proefmodel/prototype bespreken en evalueren met de modellenmaakster en met de opdrachtgever.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Modeevaluatie • Weefsel/kleurkeuze • Prijs/kwaliteit • Uitvoerbaarheid • (Snij)patroonwijzigingen • Vergelijken met ontwerp • Eisen van de doelgroep/opdrachtgever
<p>13 Een kledingstuk aanpassen op persoon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stappenplan van een goedpassend kledingstuk • Figuuranalyse • Verhouding/breedte/lengte
<p>14 Patronen verbeteren naar pasvorm en ontwerp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Van 3D naar 2D

<p>15 Patronen en vormgevingsoefeningen ontwikkelen in CAD.</p> <p>16 Manueel uitgevoerde patronen en vormgevings-oefeningen via een CAD-systeem ontwikkelen en/of wijzigen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende hardwarecomponenten • Tekencommando's • Digitaliseertechnieken • Tekeningen • Databank
<p>17 Graderen van het patroon of snijpatroon voor de gevraagde maten m.b.v. een gradatietabel.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verschillende manieren en technieken om te graderen
<p>18 Volgens opgedragen procedures patronen registreren en archiveren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Principes van: <ul style="list-style-type: none"> - registreren - archiveren
<p>19 Patronen uitplotten en/of printen.</p>	
<p>20 Toelichten hoe een computergestuurd snij-apparaat werkt.</p>	
<p>21 Snijpatronen ontwikkelen volgens parameters.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Parameters: <ul style="list-style-type: none"> - productieapparatuur - te verwerken materiaal - kostprijs - retoucheermogelijkheden
<p>22 Van de uitgetekende patroondelen een productierijp patroon maken.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Assemblagepunten • Codes • Snijfrequentie • Snijrichting ...
<p>23 Snijplan opmaken en het materiaalverbruik bepalen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Voor één stuk • Voor meerdere stuks • Voor verschillende maten
<p>24 Nieuwe technologische ontwikkelingen op gebied van materieel opvolgen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Beurzen • Vakliteratuur • Stages
<p>25 Testen van de verwerkingsmodaliteiten van verschillende materialen en bijhorigheden met de aanwezige apparatuur.(U)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerking materialen • Machinetehnologie
<p>26 In overleg met creatie en materialenkennis een keuze maken in verband met de meest geschikte</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbod op de markt

materialen en bijbehoren.	<ul style="list-style-type: none"> • Samenstelling • Verwerking • Onderhoud
27 Afwerkingstechnieken voor het ontwerp opzoeken.	<ul style="list-style-type: none"> • Gekende afwerkingstechnieken • Nieuwe afwerkingstechnieken • In functie van: <ul style="list-style-type: none"> - prijs/kwaliteit - machinepark - materiaaleigenschappen
28 Afwerkingsmethode vastleggen.	<ul style="list-style-type: none"> • Fabricageschema • Technische tekeningen • Instructiefiches
29 Zoeken naar methodeverbetering bij de afwerking en daarbij de principes van arbeidsstudie aanwenden. (U)	<ul style="list-style-type: none"> • Tijd • IKZ • Ergonomie
30 Fabricagedossier opstellen. (U)	<ul style="list-style-type: none"> • Technische schets • Referentiekaart • Patroon • Snijpatroon • Werkinstructieformulier • Productanalyse • Samenstelling model • Snijplan • Fabricageschema
31 Het doel en de kleur van de veiligheids- en gezondheidssignalisaties verduidelijken.	<ul style="list-style-type: none"> • Pictogrammen • Andere signalisatie
32 Zich bewust zijn van gevaarlijke situaties op de werkplek en er gepast op reageren.	
33 Op een juiste manier reageren bij brandalarm.	<ul style="list-style-type: none"> • Brandpreventieplan
34 Zich informeren over de basiselementen van het sociaal recht als werknemer binnen hun vakdomein/bedrijfssector.	<ul style="list-style-type: none"> • Sociale zekerheid: <ul style="list-style-type: none"> – gemeenschappen – organisatie • Arbeidsongevallen • Vakorganisaties • Arbeidsovereenkomst

	• Arbeidsreglement• Preventie en bescherming van de werknemer

PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

- 1 Indien de ontwerpen komen uit **creatie**, dan is het goed de leraar **creatie** te betrekken bij deze start.
- 2 -3 Uitgaande van de creatie bepalen of men kan vertrekken van een bestaand patroon. Indien men geen basis/lijn/modelpatroon bezit zal men zelf een patroon opbouwen. Speciale ontwerpen vragen soms patroon zoeken op paspop of op persoon.

Het is aangewezen dat in de loop van het jaar diverse basispatronen aan bod komen.

- 8 Als de vorm op paspop werd gezocht, moeten de maten van de klant nog ingewerkt worden. De opgedane patroonkennis wordt aangewend om van de platgebrachte vorm een correct patroon te maken.

- 9 De leerlingen leren automatisch de naden die aan elkaar worden gebracht te controleren.

- 10 De documenten moeten voldoende duidelijke informatie bevatten, zodanig dat een ander, bv. de modellenmaakster, zelfstandig het proefmodel/prototype kan realiseren.

- 11 De uitvoering hoeft niet door de patronenmaakster te gebeuren, zeker niet teveel tijd aan besteden in de lessen modelontwikkeling.

Meestal werkt in een bedrijf de modellenmaakster het eerste model uit. Aan de hand van het opzoekwerk moet de patroonmaakster deskundig advies geven aan diegene die het model zal realiseren. Op school eventueel leerlingen uit een lager jaar erbij betrekken. Het onderzoek kan in dit specialisatiejaar eindigen na de uitvoering in een proefweefsel en het studiewerk in verband met de afwerking. Voor een paar interessante modelontwerpen kan men desgewenst ook het prototype realiseren in weefsel. Bij complexe modellen controlepas inlassen en patronen wijzigen indien nog nodig.

- 13 Het is zinvol om een goede kennis van figuuranalyse te hebben omdat dit een grote invloed kan hebben op je ontwerp. Niet elk ontwerp is geschikt voor elk figuur. Dus is het belangrijk dat men zich ervan bewust is dat men leert te werken voor een divers publiek.

Extra aandacht voor de consequenties van bepaalde verbeteringen op persoon en de rest van het model.

Volgens de noodzaak eventueel meerdere keren aanpassen en verbeteren.

- 14 Afhankelijk van de basiskennis van de leerling wordt hier uitgediept.

- 15 Eventueel verschillende soorten CAD-systemen leren kennen door documentatie, waarneming tijdens bedrijfsbezoek of stage.

Indien er geen digitaliseertafel voorhanden is waarop patronen op ware grootte kunnen worden gedigitaliseerd, kan men dit doen in delen of op schaal werken. Men kan eventueel gebruikmaken van de apparatuur van bepaalde firma's of naburige scholen.

- 18 Leerlingen er op wijzen dat vooropgestelde afspraken nageleefd moeten worden.

- 20 Deze technieken kunnen eventueel bij een bedrijfsbezoek of op de stages worden bestudeerd.

- 24 Leerlingen de verschillende kanalen leren kennen om zich op de hoogte te houden van de nieuwste ontwikkelingen. Eventueel demonstraties van nieuwe machines volgen op beurzen maar ook op de stageplaats.

- 25 Afhankelijk van de beginsituatie van de leerlingen wordt deze doelstelling in materialenkennis of hier als uitbreiding gegeven. Het reeds vroeger aangelegde archief uit de vorige jaren, van geteste materialen, aanvullen met de resultaten van het onderzoek op nieuwe materialen. De samenwerking met Materialenkennis is hier een noodzaak.
Kennis van machinetechnologie uitbreiden, o.a. via brochures, beurzen, bedrijfsbezoeken, stages ...
- 27 Leerlingen en leerkrachten houden zich op de hoogte van de nieuwste afwerkingstechnieken van de industrie. Steunend op voorkennis worden nieuwe technieken uitgeprobeerd. Rekening houden met het machinepark en de apparatuur van de opdrachtgever. Ook rekening houden met prijs/kwaliteit in functie van de doelgroep. Op basis van dit onderzoek eventuele wijzigingen (laten) aanbrengen aan het snijpatroon.
- 29 Deze doelstelling kan via de stage gerealiseerd worden. Er wordt bv. een opdracht geformuleerd waarbij de leerling precies weet wat er onderzocht moet worden op de stageplaats.
- 30 Aansluiten bij gekende leerstof van de derde graad. Bestaande documenten uit het archief aanpassen en indien nodig nieuwe documenten opmaken. Indien mogelijk systemen van stagebedrijven vergelijken met eigen fabricagedossier. Voor bepaalde documenten is het voldoende om ze slechts eenmaal op te maken. Efficiënt werken is hier de boodschap.
- 31-33 Aan deze doelstellingen wordt gewerkt zowel op school als op de werkplek. Het is belangrijk dat leerlingen steeds aandacht hebben voor veiligheid. De attitude van 'bewustzijn' wordt steeds nagestreefd. Een concrete opdracht voor de stageplaats kan worden opgenomen in het stagedossier.
- 34 De leerlingen leren in de eerste plaats hoe en waar zich te informeren. Er kan gewezen worden op de actualiteitswaarde en dus ook op de mogelijke wijzigingen in de reglementeringen, wetgeving ... Een aantal items kan gekoppeld worden aan het stagedossier omdat de leerling hier zeker mee geconfronteerd wordt bij de bedrijfsstudie. Er kan voor dit onderdeel eventueel beroep gedaan worden op een collega-leraar of voordrachthouder

 Leerplannen van het VVKSO zijn het werk van leerplancommissies, waarin begeleiders, leraren en eventueel externe deskundigen samenwerken.

Op het voorliggende leerplan kunt u als leraar ook reageren en uw opmerkingen, zowel positief als negatief, aan de leerplancommissie meedelen via e-mail (leerplannen.vvksko@vsko.be).

Vergeet niet te vermelden over welk leerplan u schrijft: vak, studierichting, graad, nummer. Langs dezelfde weg kunt u zich ook aanmelden om lid te worden van een leerplancommissie. In beide gevallen zal de coördinatieceel leerplannen zo snel mogelijk op uw schrijven reageren.
